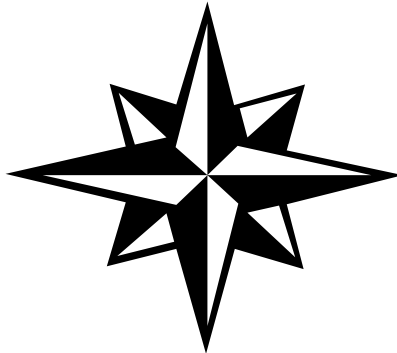

*Теоретичні і прикладні напрямки
розвитку туризму та рекреації
в регіонах України*

*Матеріали
V міжнародної науково-практичної
конференції*

4-5 квітня 2019 року

Міністерство освіти і науки України
Кіровоградська обласна державна адміністрація
Льотна академія Національного авіаційного університету
Український державний центр національно-патріотичного
виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді
Федерація спортивного туризму України

Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України

Матеріали
V міжнародної науково-практичної конференції

4-5 квітня 2019 року

Кропивницький – 2019

УДК 379.85

*Друкується згідно з рішенням Вченої ради Львівської академії
Національного авіаційного університету
(протокол № 2 від 06 березня 2019 року)*

Головний редактор:

Залевський А.В. – кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника Львівської академії Національного авіаційного університету з навчальної, науково-методичної та виховної роботи

Редакційна колегія:

Ковальський В.С. – доктор економічних наук, професор

Колотуха О.В. – доктор географічних наук, доцент

Лещенко Г.П. – кандидат географічних наук, професор

Любіцева О.А. – доктор географічних наук, професор

Наровлянський О.Д. – кандидат педагогічних наук

Топольний Ф.П. – доктор біологічних наук, професор

Чумак О.О. – доктор юридичних наук

Яворська В.В. – доктор географічних наук, професор

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України» // Збірник наукових праць. – Кропивницький. – ЛА НАУ, 2019. – 425 с.

У матеріалах конференції розглядаються економічні проблеми туризму, менеджмент та маркетинг в туризмі, питання щодо географічних аспектів туризму та рекреації, теоретичні, методичні та організаційні основи спортивного туризму та активної рекреації, психолого-педагогічні та правові аспекти туризму та рекреації, підготовка фахівців з туризму, екологічні аспекти туризму та рекреації, наукові засади краснавчого туризму

©Львівська академія НАУ, 2019

Соколовський Віктор. Особливості рекреаційного потенціалу та районування Іспанії	172
Козинська Ірина. Організація лікувально-оздоровчого туризму в Черкаській області	183
Соколовський Віктор. Аналіз ресурсного потенціалу для формування регіонального рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я	190

СЕКЦІЯ 3. Теоретичні, методичні та організаційні основи спортивного туризму та активної рекреації

Божук Тетяна, Тучапець Анастасія. Фітнес-туризм як складова фізичної рекреації	201
Соколов Володимир, Колотуха Олександр. Методика розподілу бюджетних коштів на змагання зі спортивного туризму	208
Кондратенко Олександр. Розвиток дитячого спортивного туризму на Харківщині	212
Гуцалюк Максим. Індивідуальна підготовка велотуриста	217

СЕКЦІЯ 4. Психолого-педагогічні та правові аспекти туризму та рекреації, підготовка фахівців з туризму

Кравченко Оксана, Коляда Наталія, Каштан Сергій. Підготовка майбутніх соціальних працівників до надання соціальних послуг видами інклюзивного туризму	222
Плачинда Тетяна. Фізичне виховання як чинник якісної підготовки фахівців з туризму	231
Чейпеш Іванна. Іншомовна комунікативна культура фахівців туристичної сфери з позиції діяльнісного підходу до її формування	237
Баранов Віталій. Організація та проведення туристичного походу студентів як елемент практичного навчання	243
Зеленський Сергій. Міжнародно-правове співробітництво у туристичній галузі	250
Москаленко Сергій, Арапов Олексій, Метрук Рагислав, Лелакова Ева. Правове регулювання безпеки туризму в Україні	257
Романенко Олександр. Логістика у сфері гостинності	263
Имангулова Тат'яна, Губаренко Анастасія. Особенности ввєдрення професіональних стандартів в систему підготовки спеціалістів екскурсійного обслуговування	271
Шестопалова Ірина. Система науково-методичної діяльності з туризму і краєзнавства у закладах позашкільної освіти Харківщини	277
Петрова Альона. Аналіз професійної підготовки фахівців спортивно-оздоровчого туризму у закладах вищої освіти	285
Копилець Євгеній. Географічне краєзнавство у чинних навчальних програмах із позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку	291
Михалевська Раїса, Лісога Андрій. Трансформація принципів сучасної педагогіки в позашкільній туристсько-краєзнавчій діяльності	298

Організація лікувально-оздоровчого туризму в Черкаській області

У статті розглядаються особливості лікувально-оздоровчого туризму. Підкреслюється його унікальність і обґрунтовується актуальність цього виду туризму в сучасному світі. Аналізуються види курортів лікувально-оздоровчого туризму, природні лікувальні фактори, які використовуються для загартовування, культурно-дозвільні заходи (походи, прогулянки, купання, катання на катамаранах, верхова їзда, екскурсії). На прикладі санаторію «Аквадар» в статті наводяться варіанти оздоровчих програм, невід'ємною частиною якої є різноманітні спа-програми.

Ключові слова: *бальнеологія, терапія, грязелікування, курорти, музикотерапія, психоемоційна корекція.*

Козинская И. Организация лечебно-оздоровительного туризма в Черкасской области. *В статье рассматриваются особенности лечебно-оздоровительного туризма. Подчеркивается его уникальность и обосновывается актуальность этого вида туризма в современном мире. Анализируются виды курортов лечебно-оздоровительного туризма, природные лечебные факторы, используемые для закаливания, культурно-развлекательные мероприятия (походы, прогулки, купание, катание на катамаранах, верховая езда, экскурсии). На примере санатория «Аквадар» в статье приводятся варианты оздоровительных программ, неотъемлемой частью которой являются разнообразные спа-программы.*

Ключевые слова: *бальнеология, терапия, грязелечение, курорты, музыкотерапия, психоэмоциональная коррекция.*

Kozinska I. Organization of medical and health tourism in Cherkasy region. *The article describes the features of health-improving tourism. It emphasizes its uniqueness and substantiates the relevance of this type of tourism in the modern world. The health resort types, natural therapeutic factors used for hardening, cultural and leisure activities (hiking, walking, swimming, catamaran rides, horseback riding, excursions) are analysed. As an example of the sanatorium "Aquadar" variants of recreational programs are presented in the article, an integral part of which is a variety of spa programs.*

Key words: *balneology, therapy, mud therapy, resorts, music therapy, psycho-emotional correction.*

Вступ. У зв'язку з підвищенням психоемоційним навантаженням, високою стомлюваністю, посиленням напруженості у виробничій сфері і ускладненням екологічної ситуації, в сучасному цивілізованому суспільстві зростає усвідомлення значущості здорового способу життя. Турбота про здоров'я, підвищення життєвої активності стають невід'ємною частиною сучасної системи цінностей. Входить в моду гармонійний розвиток

особистості. Повсюдно росте число людей, що прагнуть підтримувати хорошу фізичну форму і віддають перевагу розвиваючим видам відпочинку та оздоровлення. У зв'язку з цим виникає і набуває широкого поширення такий напрямок як лікувально-оздоровчий туризм.

Лікувально-оздоровчий туризм – специфічний вид відпочинку, який передбачає перебування людини в певній місцевості з природно-кліматичними умовами, сприятливими для здоров'я. Можна сміливо назвати його головним видом туризму, оскільки в його основі лежить турбота про здоров'я людини, відновлення і розвиток фізичних, духовних та інтелектуальних сил.

Важливо зауважити, що лікувально-оздоровчий туризм в світовому масштабі є одним з найважливіших видів туризму, що стрімко розвиваються. Згідно з прогнозом Всесвітньої організації охорони здоров'я, до 2022 року лікувально-оздоровчий туризм, і взагалі сфера оздоровлення, стануть однією з визначальних і надприбуткових світових галузей. За оцінками Всесвітньої туристської організації, кількість поїздок в світі, пов'язаних з лікуванням та оздоровленням збільшилася на 10%.

Виклад основного матеріалу. Лікувально-оздоровчий туризм має низку визначальних ознак. Перш за все, перебування на будь-якому курорті, незалежно від захворювання повинно бути достатньо тривалим (не менше трьох тижнів), інакше бажаного оздоровчого результату (ефекту) не досягнути; лікування на курорті є задоволенням не з дешевих (оскільки у путівку включають різні медичні послуги, процедури), цей вид туризму розрахований переважно на заможних клієнтів, звичайно орієнтованих не на стандартний набір медичних послуг, а на індивідуальну програму лікування; вік відпочиваючих – на курорти їдуть люди старшої вікової групи, коли загострюються хронічні хвороби або ослаблений організм не може справлятися із щоденними стресами на роботі і в побуті.

Спеціалізацію будь-якого курорту визначають певні природно-лікувальні чинники, використовувані для цілей профілактики, терапії і медичної реабілітації хворих на курортах. Основні курортні чинники: ландшафтно-кліматичні умови; лікувальні грязі; мінеральні води. Всі курорти можна розділити на такі типи: бальнеогрязьовий курорт – тип курорту, де як основні лікувальні чинники домінують мінеральні води і лікувальні грязі; бальнеокліматичний курорт – тип курорту, де як основні лікувальні чинники виступає клімат і мінеральні води; бальнеологічний курорт – тип курорту, де як основні лікувальні чинники використовуються мінеральні води (для внутрішнього і зовнішнього застосування); грязьовий курорт – тип курорту, де як основні лікувальні чинники виступають лікувальні грязі; кліматокумисолікувальний курорт – тип курорту, де як основні лікувальні чинники використовуються степовий і лісостеповий клімат і кумис – кисломолочний напій з кобилячого молока; кліматичний курорт: - приморський кліматичний курорт; - гірський кліматичний курорт [1].

На бальнеологічному курорті в якості головного лікувального фактору використовуються природні мінеральні води. Вони рекомендуються як для зовнішнього застосування (ванни, душі, басейни), так і для внутрішнього (інгаляції, пиття, полоскання і зрошення) вживання.

За складом води найбільш широко використовуються: сульфідні (сірководневі) ванни (концентрація загального сірководню від 10 до 300 мг/л); радонові; вуглекислі (вміст вільної вуглекислоти від 0,25 до 2 г/л); хлоридно-натрієві (концентрація солі – від 3–5 до 100–200 г/л); кисневі (насичення води киснем до концентрації 30–40 г/л); озонові; азотні; скипидарні ванни; йодо-бромні (особливо при судинних синдромах); магній-сульфідно-натрієві; шлакові; пінисто-медові; із трав'яними коктейлями (кропива, лопух й ін.). Вуглекислі, кисневі, озонові, азотні ванни відносяться до газових ванн; сірководневі, хлоридні натрієві (соляні), йодо-бромні, магній-сульфідно-натрієві, шлакові – до мінеральних. Хоча цей поділ дещо умовний.

Газові ванни – ванни з води, перенасиченої газом, в якій він знаходиться у вигляді бульбашок. Хімічна дія відбувається при вдиханні і всмоктуванні газів в кров. Гази проникають в організм головним чином через слизову легень і через шкіру. Взагалі з водного середовища газу проникають в організм через шкіру в кілька разів краще, ніж з повітря. Мінеральні ванни – це ванни, у воді яких розчинені мінеральні речовини. Тут поруч з температурним і механічним впливом, має значення хімічне подразнення шкіри розчиненими у воді мінеральними речовинами.

Мінеральні води допомагають вилікуватися від багатьох хвороб. Серед пацієнтів, які приїжджають на бальнеологічні курорти, в основному люди із захворюваннями шлунково-кишкового тракту, серцево-судинної і нервової систем, дихальних шляхів і опорного рухового апарату.

Грязьові курорти прив'язані до родовищ лікувальної грязі (пелоїдів). Грязелікування показане переважно при патології суглобів, нервової системи травматичного походження, а також при гінекологічних і деяких інших захворюваннях.

Використання лікувальних грязей має багатотисячову, а можливо, і багатотисячну історію. Існує кілька різних видів лікувальних грязей, склад яких може досить сильно відрізнятися. Серед них можна виділити такі як, торф'яні грязі, сапропелі, сульфідні мулові грязі, мулові глинисті грязі з прісноводних водойм, а також грязі з гідротермальних джерел.

В наш час грязелікування досить широко використовується як самостійний метод, так і в складі підтримуючої терапії, переважно при патології суглобів, нервової системи травматичного походження, при лікуванні переломів, травм спинного мозку, виразці шлунку, гепатитах, колітах, виразкової хвороби шлунку, при ураженнях м'язів, сухожиль, кісток, переломах уповільненої консолидації, при міозиті, фіброміозиті, бурситі, при шкірних захворюваннях, гінекологічних та інших захворюваннях, при реабілітації, а також в косметології.

Косметологічний ефект від грязелікування (пелоїдотерапії) виявляється в нормалізації всіх функцій шкіри, поліпшенні кровообігу, зменшенні подразнень і запальних процесів, знятті м'язової напруги, омолодженні і підвищенні імунітету.

Грязелікування допомагає усунути лупу, повернути волоссю блиск і силу, зміцнити коріння волосся. При боротьбі з целюлітом показані загальні аплікації, які мають виражений механічний тиск на шкіру, що діє як масаж, розширюючи судини і покращуючи відтік лімфи. Підвищується тонус шкіри, прискорюються метаболічні реакції, спалюється підшкірний жир.

Кліматичні курорти такі ж різноманітні, як і сам клімат. Клімат має найпотужніший терапевтичний вплив і повинен розглядатися як сильноподіючий фактор. Навіть звичайний типовий переїзд в чужу місцевість з іншими, зміненими кліматичними умовами, нехай навіть сприятливими для здоров'я, завжди супроводжується такою реакцією організму, як адаптація. У структурі кліматичних курортів світу лісові (рівнинні) складають приблизно 11,3%, гірські – 24,2%, кліматокумисолікувальні – близько 4,2%. Кожному з них властива унікальна комбінація кліматопогодних чинників (температура, атмосферний тиск, сонячне випромінювання і т. д.), які використовуються з лікувально-профілактичною метою. Від поєднання цих чинників залежить профіль курорту. Якщо лісові курорти з континентальним кліматом показані людям, страждаючим захворюваннями верхніх дихальних шляхів, астмою, розладами нервової системи, то перебування на гірських курортах рекомендується при початкових формах туберкульозу і неокрів'ї.

Найбільш поширений і популярний тип кліматичного курорту – приморський. Ці курорти складають 60,3% у структурі кліматичних курортів світу. Все більша кількість туристів відкривають для себе можливість поєднання відпочинку на морі з ефективним лікуванням. Морський клімат має сприятливий вплив на людей із захворюваннями крові, кісткової тканини, лімфатичних залоз, при хворобах шкіри [1].

Крім розглянутих нами типів курортів - бальнеологічних, грязьових і кліматичних, досить часто зустрічається змішаний тип курортів, що поєднує в собі відразу кілька природних лікувальних факторів. Так, лікування може ґрунтуватися на використанні лікувальних грязей в поєднанні з купанням в мінеральних водах. Такі курорти користуються великою популярністю і попит на них завжди великий. На базі традиційних курортів все частіше з'являються нові форми оздоровлення - велнес (wellness), фітнес (fitness), SPA. Такі курорти організуються не тільки в рекреаційних зонах, але і у великих мегаполісах, навіть в готелях, призначених для ділового туризму.

Поняття SPA відомо з часів Стародавнього Риму, де для зцілення від недуги використовували термальні джерела та термальні ванни. Сьогодні SPA – це оздоровчий комплекс процедур з використанням будь-якої води – і мінеральної, морської і прісної, а також морських водоростей і солі, лікувальних грязей і цілющих рослин [3]. Відповідно, spa-готелі і готелі зі spa-комплексами розташовані на бальнеологічних курортах поруч з

термомінеральними джерелами, що дає можливість використовувати воду певного хімічного складу і температури для різних лікувальних, оздоровчих і косметичних цілей. Гостям пропонують традиційні spa-послуги, такі, як: сауна, басейн, масаж, різні види душів, ванн, лазні (фінська, турецька, японська), обтирання, обгортання, укутування, компреси, аплікації з лікувальною гряззю, глиною або відварами трав. Spa-послуги доповнюються спеціальними дієтами і фізичними вправами: теніс, фітнес, гольф, плавання, піші та велосипедні прогулянки. Гостям готелів spa-спрямованості пропонують косметологічні послуги та ряд оздоровчих програм (тонізуючі, розслаблюючі, антицелюлітні, детоксикаційні, антистресові, омолоджуючі та інші).

Дія SPA-процедур направлена на оздоровлення і релаксацію всього організму в цілому. Впливаючи через шкірний покрив, SPA-компоненти активізують процеси обміну речовин, покращують кровообіг, виводять токсини і шлаки з організму, покращують загальне самопочуття і насичують організм життєвою енергією [3].

Останніми роками в світі широкого поширення набули spa-курорти. Це ціла курортна індустрія, яка охоплює практично всі країни і континенти.

Невід'ємною частиною SPA процедур, метою яких є збільшення нервової та м'язової напруги пацієнта, є музикотерапія. "Музика - то є могутня збуджуюча зброя, подібна до медикаментів. Вона може отруїти, а може й зцілити. Як медикаменти повинні бути під владою спеціалістів, так і музика" (К. Цюлковський). Музика допомагає посилити розслаблюючу атмосферу, створити відповідний настрій у відвідувача, підтримує і покращує його емоційний, психологічний і фізіологічний стан. Доведено, що будь-яка спа-процедура, яка проводиться при музичному супроводі, дає ще більший ефект. Після спа-процедури клієнт не тільки отримує результати у вирішенні окремих косметичних недоліків, але й стає бадьорим, повним сил, зарядженим позитивною енергією. Багаторічні клінічні випробування і спостереження показують, що правильно підібрана музика забезпечує відновлення порушених функцій організму практично без пігулок та ін'єкцій [2].

У медицині існує чимало захворювань, при яких хворим показана музикотерапія: захворювання органів дихання, в тому числі бронхіальна астма, хронічні бронхіти; захворювання серцево-судинної системи; функціональні захворювання нервової системи: неврози, неврастенія, перевтома, безсоння; захворювання шлунково-кишкового тракту: гастрити, спастичний коліт, виразкова хвороба шлунку і 12-ти палої кишки; для осіб, які страждають психосоматичними розладами; захворювання сечостатевої системи і сексопатології, включаючи імпотенцію і фригідність і т.д.

При використанні методу музикотерапії, застосовуються популярні твори західноєвропейських класиків. Найчастіше для музикотерапевтичних досліджень використовується музика В. А. Моцарта [4][5]. Проте відомі застосування музики різних типів. Італійській доктор Лучано Бернарді

досліджував властивості італійської оперної музики і знайшов, що арії Верді прекрасно синхронізуються з серцево-судинним ритмом [2].

Заспокійливо і розслабляючи діють на пацієнтів звуки «Місячної сонати» Л. Ван Бетховена, Фантазії ре мінор І.С. Баха, а також, сучасна музична класика. Крім зазначеного вище, в арсеналі SPA-комплексу санаторіїв містяться фрагменти, пов'язані з передачею звуків природи, східна музика. Крім того, музика володіє стимулюючою дією на настрій і емоції, дозволяючи підтримувати спортивний дух і тим самим довгостроково впливаючи на фітнес-досягнення [2]. Таким чином, музикотерапія - це прекрасний і м'який метод психоемоційної корекції пацієнта, що добре вписується в комплекс курортної медицини.

Лікувально-оздоровчий туризм завойовує популярність і у мешканців Черкаської області. Перейдемо до розгляду, напевно, найбільш відомого санаторно-оздоровчого закладу області – "Аквадар". Курорт "Віта Парк Аквадар" – сучасний лікувально-оздоровчий комплекс, розташований в оточенні чудової природи. Установа спеціалізується на лікуванні захворювань опорно-рухового апарату, нервової системи, органів дихання. Тут лікують серцево - судинні захворювання, проводять реабілітацію хворих після операцій на серці, інфаркту міокарда. У лікуванні вдало поєднуються традиційні і нетрадиційні методи курортного лікування. Санаторій відрізняється багатою діагностичною та лікувальною базою. «Віта Парк Аквадар» оснащений прекрасним медичним обладнанням. Перелік послуг, що надаються вражає: інгаляції із застосуванням ультразвукових інгаляторів (в тому числі небулайзерні інгаляції); лазеротерапія, аерозольотерапія; дієтотерапія, мікрохвильова терапія, фонофорез, електрофорез, Д'Арсонваль, СВЧ-терапія, електросонотерапія, тубус-кварц, діадинамотерапія, ампліпульстерапія, низькочастотна і високочастотна імпульсна магнітотерапія, пневмомасаж кінцівок, УВЧ. До послуг відпочиваючих спелео-кабінет, стіни, стелі та підлога якого викладені пластами кам'яної солі. Мікроклімат тут максимально наближений до мікроклімату соляних шахт Солотвино (унікальна Закарпатська оздоровниця для хворих на бронхіальну астму). Радонотерапія (зокрема радонові ванни) посідає особливе місце в системі лікувальної бази санаторію. Такі ванни зміцнюють нервову систему і судини, дають помітне полегшення при захворюваннях опорно-рухового апарату, шкірних, легеневих, алергічних захворюваннях. У санаторії застосовуються лікувально-оздоровчі та реабілітаційні програми, що включають в себе науково-обґрунтовані, ефективні комплекси курортних методів лікування, розроблені для вирішення конкретних проблем зі здоров'ям [7, 8].

У санаторії передбачені такі лікувальні відділення: бальнеологічне, фізіотерапевтичне, гідротерапевтичне, відділення лікувальної фізкультури та масажу, відділення медичної реабілітації, лікувально-діагностичне.

Бальнеологічне відділення санаторію одне з найбільших в Україні. Навіть кілька днів проведених в «Аквадарі», дають цілющий ефект.

Бальнеологічне відділення: ванни радонові, гідромасажно-озонові, скипидарні, йодобромні, перлинні, морські і хвойні, 4-х камерні гальванічні та вихрові контрастні, лікувальні і тонізуючі ванни з функцією підводного масажу високого тиску; лікувальні душі – циркулярний, ш'Арко, лазерний, висхідний; лікувальні грязі – грязь Куяльницького лиману, Сакські грязі та озокерито-парафінові аплікації. Вода, збагачена радоном, озоном, хромом, морськими солями, хвойними або іншими екстрактами знімає втому, омолоджує і додає сил [7, 8].

Відділення лікувальної фізкультури та масажу має відмінну базу і необхідне обладнання для лікування і відпочинку: масажні кабінети (класичний ручний масаж, рефлекторний масаж, вакуумний, хіромасаж, чампі-масаж); пресотерапія; спортивні майданчики (футбольне поле, баскетбол, волейбол, настільний теніс); фітнес-зал, більярд, зали ЛФК для індивідуальних занять; тренажерний зал (в тому числі профілактор Євмінова) з різними тренажерами, вібраційним кріслом; закритий басейн-купель з мінеральною водою; японська лазня «Офуро», фінська та інфрачервона сауни, кисневі коктейлі [6, 8].

Крім лікування відпочиваючим пропонується широкий спектр додаткових послуг. Серед яких послуги кіноконцертного залу, бібліотеки, спортивного та тренажерного залу, фітнес-залу, більярду, спа-комплексу, косметичного салону, перукарні. Відпочиваючі із задоволенням проводять час в аквапарку, мінізоопарку. У головному корпусі санаторію розташований ресторан «Колиба». У його сучасний дизайн органічно вписуються справжні старовинні предмети домашнього вжитку наших предків. Харчування в ресторанах і кафе санаторію здатне задовольнити запити найвимогливіших гостей [6, 7].

Для відпочиваючих доступні риболовля, верхова їзда, велосипедні прогулянки, пляжна зона у озера, обладнана навісами, лежачками для прийняття повітряних і сонячних ванн, з пляжним павільйоном (медичний пункт, рятувальник, бар), майданчиком для пляжного волейболу; човнова станція для бажуючих покататися на човні, водному велосипеді, катамарані; басейн з невеликим водоспадом (в теплу пору року працює ще і басейн під відкритим небом); верхова їзда; екскурсійне бюро.

Висновки. Останнім часом в світі спостерігається зростання інтересу туристів до лікувально-оздоровчого туризму. Це обумовлено швидким темпом життя, великим потоком інформації, несприятливою екологічною обстановкою, та й просто тим, що зараз стало модним вести здоровий спосіб життя. Населення прагне підтримувати хорошу фізичну форму і потребує відновлювальних антистресових програм. На думку багатьох експертів, споживачі такого типу будуть головними клієнтами санаторних курортів і гарантією процвітання лікувально-оздоровчого туризму в ХХІ столітті.

Список використаних джерел:

1. Колотова Е.В. Рекреационное ресурсоведение / Е.В. Колотова // Учеб. пособие. – М., 1998. – С.73.
2. Музыка повышает физическую выносливость [Электронный ресурс] // Режим доступа : <http://www.likar.info/zdorovye-vsey-semyi/news-16511-muzyka-povyshaet-fizicheskuyu-vynoslivost>
3. Шаповалова О.О. Сучасні тенденції розвитку «SPA» і «WELLNESS» туризму / О.О. Шаповалова, Ю.А. Сапа // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. - № 1042, - 2013. - С.154-158.
4. Campbell, Don (1997). *The Mozart Effect: Tapping the Power of Music to Heal the Body, Strengthen the Mind, and Unlock the Creative Spirit.*
5. «Arousal, mood, and the Mozart Effect.» Thompson, W.F.; Schellenberg E.G.; Husain, G (2001). *Psychological Science.* pp. 12(3)248-251.
6. http://www.hamalia.ua/Info/Ukraina/Cherkasskaja_oblast/Aquadar_sanatorij_p_gt_Mankovka/
7. <https://www.zdravnica-ua.com/rus/san/cherk/mankovka/aquadar/>
8. http://www.doroga.ua/hotel/Cherkasskaya/Manjkovka/Vita_Park_Akvadar/1064

УДК 911.3: 338.48

Соколовський Віктор

Льотна академія національного авіаційного університету

Аналіз ресурсного потенціалу для формування регіонального рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я

У статті проаналізовано ресурсний потенціал для формування регіонального рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я, виявлено основні рекреаційні ресурси, що є основою формування регіонального рекреаційного комплексу. Проаналізовано просторово-територіальні особливості розміщення та загальні запаси основних рекреаційних ресурсів в межах Середнього Придніпров'я. Визначено площі потенційних земель рекреаційного господарства регіону. Розглянуто основні характеристики, розташування та властивості найбільш перспективних рекреаційних ресурсів, а також напрямки їх використання для організації рекреаційної діяльності.

Ключові слова: ресурсний потенціал, рекреаційні ресурси, регіональний рекреаційний комплекс, Середнє Придніпров'я.

Соколовський В. Аналіз ресурсного потенціалу для формування регіонального рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я. В статті проаналізовані ресурсний потенціал для формування регіонального рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я, виявлені основні рекреаційні ресурси, являючіся основою формування регіонального рекреаційного комплексу. Проаналізовані просторово-